

Handläggare:
Liselotte Tempel
Telefon: 08-508 09 245
Monica Fredriksson
Telefon: 08-508 09 032

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

Program för detaljplan, samrådshandling - ny tunnelbanesträckning; den s.k. Karolinskagrenen - remiss från stadsbyggnadskontoret

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Annette Luengo
t.f. stadsdelsdirektör

Anders Lindgren
avdelningschef

Sammanfattning

Stadsbyggnadsnämnden har beslutat att påbörja planarbete med programsamråd för en ny tunnelbanesträckning mellan Odenplan och Norra Stationsområdet, den s.k. Karolinskagrenen. Programförslaget har som utgångspunkt att en av den nya tunnelbanestationens uppgångar placeras i Solna, och en i Stockholm, vid Torsplan.

Förvaltningen är positiv till programförslaget och framhåller i sitt remissvar ett antal synpunkter som bör beaktas i det fortsatta arbetet, bl.a. att det är angeläget att minimera störningar för boende och verksamma i Vasastaden, samt vikten av att medborgarna får lättillgänglig information under hela byggprocessen.

Bakgrund

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 5 mars 2009 att påbörja planarbete med programsamråd för en ny tunnelbanesträckning, den s.k. Karolinskagrenen. Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett program som anger utgångspunkter och mål för planeringen.

Norrmalms stadsdelsnämnd har fått programförslaget på remiss för besvarande senast 27 april. Programförslaget bifogas ärendet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kanslistaben i samarbete med parkmiljögruppen Norra innerstaden.

Ärendet

Remissen i sammandrag

Bakgrund

SL:s styrelse godkände i september 2008 slutrapporten för förstudien *Ny tunnelbana mellan Odenplan och den nya stadsdelen Karolinska/ Norra Station* och beslutade att gå vidare med planering för den s.k. Karolinskagrenen.

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 5 mars 2009 att påbörja planarbetet för Karolinskagrenen. Nämnden tog då ställning för det som i SL:s förstudie benämns som alternativ 2 och innebär att en av den nya tunnelbanestationens uppgångar placeras i Solna, och en i Stockholm.

Programförslaget och dess syfte

Programförslaget har upprättats i syfte att pröva möjligheten att anordna en tunnelbaneförbindelse mellan Odenplan och Norra Stationsområdet. I enlighet med stadsbyggnadsnämndens beslut omfattar programförslaget stationsläge 2, vid Torsplan. Programmet omfattar även en ny tunnel för tunnelbana mellan Karlbergsvägen, i höjd med Sigtunagatan och fram till Norra Stationsgatan samt en del av tunnelbaneområdet inom Norra Stationsområdet. Planområdets slutliga utbredning beror på var station, arbetstunnlar och utrymningsanordningar kommer att anläggas. Utbyggnaden av tunnelbanan ska även möjliggöra en framtida vidare förlängning av tunnelbanan till Solna centrum eller Solna station.

I programförslaget, som bifogas i sin helhet, finns illustrationer av programområdet och de olika spårsträckningarna samt tunnelbanestationens placering.

Tidsplan och allmänt om genomförandet

SL planerar för byggstart under senare delen av 2011 och Karolinskaagrenen beräknas vara färdigställd år 2015, i samband med att Nya Karolinska Solna står färdigt.

Vid Odenplan planeras för närvarande för fyra utbyggnadsprojekt; Karolinskaagrenen, Citybanan, kommersiella lokaler under mark samt en utbyggnad av Stadsbiblioteket. Odenplan kommer att vara påverkat av dessa planerade byggnationer under en relativt lång tidsperiod.

Tunnelbanans förlängning till Norra Station/Karolinska bedöms inte påverka området vid Odenplan och Karlbergsvägen i något väsentligt avseende. SL har inte för avsikt att bygga en ny tunnelbanepattform eller ett tredje spår vid Odenplan inom den närmaste framtiden. Vid en eventuell framtida förlängd utbyggnad av tunnelbanan mot Solna centrum eller Solna station kommer kapacitetskravet att öka. Det tredje spåret längs Karlbergsvägen och den nya perrongen vid Odenplan kan då komma att förverkligas. Förberedande arbeten för det tredje spåret och perrongen kan dock komma att utföras i samband med utbyggnaden av Citybanan.

En betydande osäkerhetsfaktor gällande tidsplanen är hur en utbyggnad av tunnelbanan påverkas av de angränsande projekten.

Karolinska – Norra Station

Stockholm stad och Solna stad planerar för en ny tät stadsdel inom Norra Station och Karolinska med cirka 12 000 boende och 33 000 sysselsatta. Inom Norra Stationsområdet ska Värtabanan och E4/E20 överdäckas för att möjliggöra den nya bebyggelsen. Inom Karolinska kommer en förtätning med ny bebyggelse att ske och ett nytt universitetssjukhus (Nya Karolinska Solna, NKS) beräknas vara färdigställt år 2015. Den totala utbyggnaden ställer nya krav på kollektivtrafiken. Idag reser cirka 17 000 personer varje dag med SL-buss till och från området vid Karolinska. Med den expansion som den nya stadsdelen Norra Station innebär kommer mer än dubbelt så många att resa kollektivt till och från området i framtiden.

Stadsbyggnadskontoret ser Karolinskaagrenen som en viktig förutsättning för att utbyggnaden av Karolinska - Norra Station ska kunna genomföras i den omfattning som redogörs för i den fördjupade översiktsplanen. En kapacitetsstark kollektivtrafik gagnar kollektivresandet, vilket är en förutsättning för att minska bilåkandet och främja en hållbar utveckling. Om inte Karolinskaagrenen

förverkligas kommer busstrafiken enligt stadsbyggnadskontoret att dubbleras och biltrafiken att öka, vilket är negativt för miljön och svårt att hantera med den stadsstruktur som planerats för den nya stadsdelen Karolinska – Norra Station.

Gällande planer

Programförslaget är förenligt med den nu gällande regionala utvecklingsplanen RUFS 2001 och Stockholms översiktsplan, ÖP 99. Utgångspunkten i översiktsplanen är att kollektivtrafiken ska utgöra basen för persontransporterna i staden och att kollektivresandet ska öka. Arbetet med en ny översiktsplan pågår för närvarande. I samrådsförslaget beskrivs fördelarna med den nya tunnelbanesträckningen, bl.a. att den starkt minskar behovet av busstrafik till Karolinska – Norra Station, vilket ger mer utrymme i gaturummet.

Stockholm stad och Solna stad har gemensamt upprättat en fördjupning av städernas respektive översiktsplaner för området Karolinska – Norra Station. Planen har antagits av Stockholms och Solnas kommunfullmäktige. Tunnelbanesträckningen anges som en förutsättning för områdets utveckling.

Miljökonsekvenser

Arbetstunnlar

För att kunna färdigställa Karolinskagrenen till december 2015 är behovet av hög kapacitet i byggskedet stort enligt SL. Tunnelsprängning under innerstaden innebär risker för störningar i form av buller, stomljud och vibrationer, varför sprängningarna kan behöva begränsas avseende styrka och omfattning utmed vissa delar av sträckan. Nedsättningen i sprängningskapacitet gör att arbetet måste bedrivas från flera håll samtidigt för att kunna färdigställas i tid. Totalt bedömer SL att tre arbetstunnlar behövs, vara två i Stockholm och en i Solna. Flera alternativa placeringar av arbetstunnlar studeras av SL.

Arbetstunnlarnas läge är enligt SL beroende av var längs tunnelsträckan de behövs för att medge ett effektivt arbete med tunnlar. Terrängen vid tunnelmynningen ska helst ha en nivåskillnad där en port på ett naturligt sätt kan anläggas och där det finns utrymme för en byggetablering. Goda transportmöjligheter till och från arbetsplatsen, helst i anslutning till en större genomfartsled, eftersträvas. En viktig faktor är också behovet av att ventilerar ut tunnlar tillfälligt under byggskedet, vilket underlättas om tunnelmynningen placeras mot en öppen plats. Avståndet till bostadshus samt möjligheter att bygga in mynningarna bör studeras för att minska bullerpåverkan.

Vidare utredningar

SL utreder flera alternativa placeringar av arbetstunnlarna. Stadsbyggnadskontoret påpekar i programförslaget att såväl placering som de konsekvenser placeringen leder till noga måste studeras vidare i det fortsatta planarbetet. Arbetstunnlarna måste lokaliseras så att störningar för boende och verksamheter i största utsträckning minimeras. En annan fråga av vikt är att så långt möjligt minimera påverkan på det befintliga trafiknätet, eftersom stockholmstrafiken är känslig för störningar. Vad som kommer att ske med arbetstunnlarna efter färdigställandet av tunnelbanan måste också utredas vidare. Om tunnarna ska bevaras ska tunnelingångarnas placering i och anpassning till den omkringliggande stadsmiljön utredas. I nuläget ser möjligheten till ett samutnyttjande av arbetstunnlar för Citybanan och Karolinskagrenen begränsad ut, men möjligheten diskuteras av SL och projekt Citybanan.

Buller och vibrationer

Bullerstörningar uppkommer främst under genomförandeskedet. I den fortsatta planeringen kommer metoder för att begränsa störningar i form av buller och vibrationer att utredas vidare, liksom vibrationskänsligheten på berörda fastigheters grundläggningar. För att minimera störningar i samband med borrhning i berg och sprängning för spårtunnlar avses arbetstiderna begränsas till perioder då störningsrisken är mindre, och sprängningarna begränsas avseende styrka och omfattning. Byggnationen medför tung trafik med mass- och materialtransporter till och från framför allt arbetstunnlarna. Genom samordning med Citybanans genomförande kan den sammantagna tidsperioden för störande buller minimeras.

Luftkvalitet och grundvatten

Partikelhalterna kring Odenplan ligger idag i intervallet strax under miljökvalitetsnormen för utomhusluft. Huruvida normen kommer att överskridas under byggtiden måste utredas i det fortsatta planarbetet. Grundvattenpåverkna och andra geohydrologiska aspekter ska också utredas närmare.

Miljökonsekvensbeskrivning

Stadsbyggnadskontoret bedömer att planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan enligt PBL 5 kap 18 §. En miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska därför göras. Bedömningen grundas på den påverkan som kan uppstå under den långa genomförandetiden, bl.a. i form av buller och vibrationer och det stora antal fastigheter som kan bli berörda.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Då Norra Stationsområdet är planerat som tät stadsbebyggelse blir utrymmet för bussar och bilar begränsat, samtidigt som ett stort antal nya boende och verksamma tillkommer i området. Det är därför av stor vikt att kollektivtrafiken är både välfungerande och lättillgänglig, varför förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om en ny tunnelbanesträckning.

Alternativ 1 i SL:s förstudie innebär en tunnelbaneuppgång, vid Karolinska Plan. Förvaltningen instämmer i stadsbyggnadsnämndens uppfattning att SL:s alternativ 2 är mera lämpligt, med tanke på att majoriteten av de nya invånarna i stadsdelen kommer att bo på Stockholmsidan. Något som ytterligare talar för alternativ 2 är att ett stadsdelscentrum på 20 000 kvm kommer att anläggas vid Norra Stationsgatan, och ett nytt hotell byggas vid Torsplan, vilket kommer att generera ännu fler resande.

Förvaltningen anser vidare att det är viktigt att förberedelser görs i samband med bygget av Citybanan för ett tredje spår från Odenplan så att det kommer att finnas goda möjligheter att få en förbindelse till Solna centrum och Solna station för att förbättra tvärförbindelserna med färre byten.

Förvaltningen är positiv till att en miljökonsekvensbeskrivning tas fram, då det är mycket angeläget att minimera störningar för de boende och verksamma i Vasastaden. Förvaltningen anser också med anledning av detta att det bör finnas en informationstelefon liknande den som Citybanan inrättat med störningsjour för aktuella sprängtider, samt annan aktuell information. Logistiken vad gäller transporter till och från arbetsplatsen bör noga ses över för att minimeras.

För att inte göra störningarna större än nödvändigt anser förvaltningen att det är viktigt att arbetet med den nya tunnelbanesträckningen samordnas med byggnationen av Citybanan så långt det är möjligt.

Förvaltningen vill slutligen framhålla vikten av att medborgarna får lättillgänglig information under hela byggprocessen.

Bilaga

Samrådshandling: Ny tunnelbanesträckning, s.k. Karolinskagrenen, i stadsdelen Vasastaden - Program för detaljplan